

відповідних адміністративних та економічних інструментів, а також організація на базі державних обласних адміністрацій консультативно-контролюючих центрів з питань екологізації виробництва підприємств регіону. Практичне впровадження рекомендацій щодо впровадження екологізації виробництва регіонів сприятиме активізації процесів зміни якісних характеристик соціально-економічних систем в умовах екологічних обмежень для забезпечення можливості задоволення потреб майбутніх поколінь.

Література: 1. Robert Costanza. Ecological economics: The science and management of sustainability. – Columbia University Press, 1991. – 525 p. 2. Харічков С.К. Екологічно чисте виробництво: інституційні передумови, шляхи та механізми їх активізації в Україні / С.К. Харічков, Н.М. Андрєєва // Економіст. – 2010. – №10. – С. 25-29. 3. Theodore Panayotou. Economic instruments for environmental management and sustainable development [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://classwebs.spea.indiana.edu/kenricha/Oxford/Oxford%202011%20Readings/Panayotou.pdf>. 4. Стратегія сталого розвитку регіону: моногр. / І.О. Александров, О.В. Половян, О.Ф. Коновалов та ін.; за заг. ред. д.е.н. І.О. Александрова / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2010. – 204 с.

*Казюка Н.П.,
аспірант кафедри менеджменту та маркетингу
Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника,
м.Івано-Франківськ, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ЗАЙНЯТОСТІ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Дослідження структурних змін зайнятості в даний час є надзвичайно актуальне, оскільки це основа для відтворення трудового потенціалу, одна із складових визначення вартості робочої сили. Без належного вивчення трансформацій зайнятості стає неможливим регулювання механізму розширення зайнятості, скорочення рівня таких негативних соціально-економічних наслідків як бідність та безробіття. Особливо гостро дана проблема постає в розрізі кожного окремого регіону, оскільки за ступенем соціально-економічного розвитку регіони нашої держави досить диференційовані. Ця підстава змушує знаходити нові шляхи вирішення проблем структурних змін зайнятості кожного окремого регіону.

Регіональний аспект дослідження проблем зайнятості залишається маловивченим, тому для ефективної оцінки структурних змін зайнятості необхідне проведення глибокого аналізу регіональних тенденцій у сфері зайнятості. У зв'язку з відсутністю збалансованості між попитом та пропозицією на ринку праці значення регіональних досліджень проблем зайнятості невпинно зростає. Структура зайнятості населення є багаторівневою та багатокритеріальною, включає сукупність кількісних та якісних показників, таких як: тип власності, рівень кваліфікації, вид економічної діяльності, територіально-демографічний стан, місце трудової діяльності, сфера виробництва та характер праці. При вирішенні проблем удосконалення існуючої структури зайнятості важливого значення набуває підвищення вимог щодо статевікового складу та чисельності трудових ресурсів.

Зрушення в структурі зайнятості населення регіону в більшості випадків обумовлені результатами функціонування галузей економіки та видів економічної діяльності. Так, стабільний розвиток економіки регіону неможливий без достатнього функціонування окремих галузей або видів економічної діяльності. Варто відзначити, що інтенсивніший розвиток одних галузей обумовлює також розвиток інших. Такі провідні галузі підвищують рівень розвитку регіону та стабілізують його економічну систему. До галузей, що позитивно впливають на розвиток економіки регіону варто віднести такі, що інтенсивно розвиваються самі (характеризуються достатньою прибутковістю діяльності, значними потужностями виробництва та кількістю працюючих) і активізують розвиток інших галузей (мають значні зв'язки з іншими галузями, інтенсифікують їх розвиток), та залучають інвестиції за рахунок виробництва продукції, що користується попитом за межами даного регіону. Розвиток таких галузей окреслено в програмі соціально-економічного розвитку регіону, країни і є метою загальнодержавних та регіональних програм. Отже, провідні види економічної діяльності характеризуються тим, що: обумовлюють зниження загального рівня безробіття шляхом зростання працевлаштування та створення нових робочих місць, а також покращення соціально-

економічного становища регіону загалом; вирішують проблеми, пов'язані із залученням зовнішніх інвестицій в економіку регіону, що обумовлено випуском продукції на експорт; є джерелом доходів міського бюджету шляхом сплати податкових стягнень та нарахувань; вирішують екологічні проблеми шляхом застосування заходів щодо охорони навколишнього середовища та здоров'я працівників.

Для визначення впливу галузей на соціально-економічний розвиток регіону важливо оцінити не тільки вплив окремих галузей, але й усієї їх сукупності, тобто галузевої структури. Це обумовлено впливом однієї галузі на всі інші, від чого в цілому залежить весь соціально-економічний розвиток регіону. Чим більше багатосторонніх зв'язків буде існувати між галузями регіону, тим досконалішою буде його галузева структура, тому розвитку регіону буде перешкоджати ситуація, коли більшість галузей залежатиме лише від однієї-двох провідних, які визначають основні тенденції функціонування економіки. Так, в Івано-Франківській області до найбільш розвинутих відносять галузі переробної промисловості та сільського господарства, на які припадає відповідно 23,4 та 12,4 % випуску продукції [1; с. 41]. Для розвитку регіону в залежності від галузей економіки важливо забезпечити збільшення кількості підприємств провідних галузей, що дасть змогу досягнути вищих показників його соціально-економічного розвитку. Проте для такого зростання важливою є підготовка відповідних кадрів, адже саме від наявності висококваліфікованих працівників залежатиме функціонування підприємств. Саме такий персонал стане тією структурою зайнятості, що найбільш повно відповідатиме наявним соціально-економічним потребам регіону і зможе найкраще забезпечити його розвиток.

Таким чином, за своєю структурою населення регіону повинно відповідати вимогам щодо працівників оптимальної структури за видами економічної діяльності, зокрема такими, які сприяють соціально-економічному розвитку, збільшують випуск продукції на експорт, покращують потенційні можливості щодо регіонального управління, підвищують обсяг податкових надходжень до бюджету, рівень доходів населення, забезпечуватимуть позитивні зрушення в демографічній ситуації. Дана характеристика видів економічної діяльності свідчить про перспективи регіонального розвитку. Різні галузі мають і різні вимоги щодо освітнього та статевовікового складу кадрів, тому для забезпечення їх продуктивного розвитку необхідна наявність такої соціально-демографічної структури, яка б в найбільшій мірі відповідала вимогам цих галузей щодо необхідного складу працюючих. Однак наявна соціально-демографічна структура характеризується своїми перспективами розвитку, які можуть не співпадати з існуючими вимогами перспективної галузевої структури відносно необхідних кадрових ресурсів.

Проблема зайнятості населення є однією із основних соціально-економічних проблем регіону. З однієї сторони, наявна структура населення обумовлює напрям розвитку економічних процесів, з іншої, - зміни в структурі економіки викликають суттєві зрушення і в структурі зайнятості населення. Тому за таких умов важливе формування з боку органів держуправління такої структури економіки, яка б в повній мірі змогла забезпечити розвиток економіки регіону, та такої структури зайнятості населення, яка б відповідала вимогам економічного сектору та змогла забезпечити його ефективне функціонування.

Визначення перспективної структури зайнятості дасть змогу обрати найбільш оптимальні напрями регіонального розвитку, особливо територіального, оскільки їх обумовлює наявна чисельність та структура населення регіону. Для того, щоб визначити оптимальну структуру зайнятості, потрібно володіти інформацією про кількість та склад кадрового персоналу та тенденції його змін в певних інтервалах часу. Для вирахування кількості та професійного використання кадрів, який визначатиме наявну структуру зайнятості населення, доцільно визначити перспективну галузеву структуру регіону. Отже, перспективною структурою зайнятості можна назвати таку оптимальну її структуру (визначену у відповідності до потреб соціально-економічного розвитку регіону та наявних перспектив соціально-демографічної структури населення), яка відповідатиме перспективній галузевій структурі економіки регіону. Для активізації економічного розвитку регіону потрібно співставити перспективи розвитку соціально-демографічної структури населення і необхідну структуру зайнятості, та знайти між ними оптимальну, таку що відповідатиме поняттю перспективної зайнятості.

Література: 1. Статистичний щорічник Івано-Франківської області за 2011 рік / Держ. комітет статистики України; Голов. упр. статистики в Івано-Франківській обл. - Івано-Франківськ, 2012. - 533 с.